

ochrana nájemníků mohla mít jen ten smysl, že práva nájemníků byla zvýšena, a nikoli ten, že by byla ztenčena — a on tedy práva výpovědi může užít, když se ani zákonnému zvýšení podrobiti nechce, to by mu ale bylo znemožněno, kdyby pronájemce po léta mlčel a nájemníka ve víře udržoval, že nájemné se nezvyšuje, ale pak za všechna minulá léta dodatečně zvýšek žádal. Jsou přece známé případy, že vlastník domu nájemcům podnes nájemné předválečné ani o haléř nezvýšil, jakkoli k tomu dle zákona oprávněn byl. Žalobce však v žalobě odvolává se toliko na zákonná ustanovení, podle nichž prý měl žalovaný platit zvýšené nájemné, v celém sporu ale netvrdil, že a kdy žalovanému oznámil, že nájemné zvyšuje, i může proto zvýšení přisouzeno býti jen potud, pokud je žalovaný ve sporu přiznal, míra to, která vyčerpána byla z největší části již souhlasným zvýšením dřívějším ze 1600 K na 2200 K nyní Kč, takže nad tuto míru nic přisouditi nelze a z ní jen tolik, co žalovaný jako nedoplatek uznal, t. j. 393 Kč 42 h. Když však odvolací soud přisoudil žalobci 462 Kč 42 h, je tím tento jeho nárok úplně kryt a nemá tedy příčiny k dovolání.

Čís. 4269.

Pokud jest tuzemský soud, na něhož bylo převedeno cizozemským soudem opatrovnictví nad nezletilými dětmi cizozemce, oprávněn vysloviti zbavení moci otcovské.

(Rozh. ze dne 15. října 1924, R I 617/24.)

Opatrovnický soud (okresní soud v Žacléři) vyhověl návrhu babičky nezletilých dětí W-ových, by otec jejich Josef W. byl zbaven otcovské moci. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Ze spisů opatrovnických, jakož i ze spisů rakouského okresního soudu v Badenu, dále z domovského listu Josefa W-a lze seznati, že Josef W. jest cizozemcem, poněvadž po státním převratu optoval ve prospěch Rakouska a obdržel domovské právo ve Vöslau v Rakousku. Tím pozbyl podle §u 1 čís. 1 a §u 4 čís. 3 zák. ze dne 9. dubna 1920, čís. 236 sb. z. a n. státního občanství československého a podle §u 5 i jeho děti Valdemar, Adolf, Růžena a Vilém, které jsou mladší 18 let, na něž se rovněž opce otcova vztahuje. Jsou tedy i děti příslušníky státu rakouského stejně jako jejich otec. Za tohoto stavu nepodléhají rodinné poměry těchto osob podle zásady §§ 36 a 37 obč. zák. zákonům československým a nemůže tuzemský soud Josefa W-a zbavit moci otcovské. Vyplývá to ostatně i z předpisu §u 183 pat. o řízení nesporném, který připouští, by pro děti cizozemce, zůstavené v tuzemsku, zdejší soud ustanovil poručníka pouze na tak dlouho, než cizí úřady učiní jiné opatření.

Nejvyšší soud vyhověl dovolací stížnosti, zrušil usnesení nižších soudů a uložil prvému soudu, by věc, doplně šetření, znovu rozhodl

Důvody:

Napadené usnesení a jeho důvody byly by v podstatě správné, kdyby bylo jisto, že jde o děti cizozemce, ohledně kterých tuzemské soudy

vedou poručenství podle §u 183 nesp. říz. jen prozatím pro dobu, až příslušný cizozemský úřad učiní jiné opatření. Avšak podle usnesení okresního soudu v Badenu (Rakousko) ze dne 17. listopadu 1923 bylo opatrovnictví nad nezl. dětmi W-ovými odevzdáno okresnímu soudu v Žacléři, tímto podle usnesení ze dne 28. listopadu 1923 převzato a také skutečně dosud dále vedeno. Byl by proto tento okresní soud až do dalšího také povolán ke všem opatřením, které řádné vedení opatrovnictví nad nezl. dětmi podle okolností vyžaduje, po případě k oněm, která jsou uvedena v §§ 177 a 178 obč. zák., zejména tedy i k tomu, jejich manželského otce zbavit otcovské moci, vše to ovšem jen s časovým obmezením na dobu, po kterou nezl. děti zůstanou se svolením svých domácích úřadů svěřeny tuzemské opatrovnické péči; a — také pro tuto dobu — s místním obmezením účinnosti oněch opatření na tuzemské území. Než z uvedeného usnesení okresního soudu v Badenu plyne, že opatrovnictví bylo odevzdáno tuzemskému soudu za předpokladu, že W-ovy děti jsou československými státními občany. Předpoklad ten byl mylným, neboť ze spisů obou okresních soudů plyne, že otec Josef W. podle zákona ze dne 9. dubna 1920, sb. z. a n. čís. 236, nabyl státního občanství v Rakousku a podle domovského listu obce Vöslau má tam domovské právo, a obě se podle právě uvedeného zákona vztahuje též na jeho děti dosud mladší 18 let. Není jisto, zda cizozemské úřady, k vykonání opatrovnictví nad dětmi povolané, o tomto stavu věci mají vědomost a zda by, znajíce pravý stav věci, neshledaly příčiny k jinakému vlastnímu opatření. V kladném případě by se věc měla obdobně tak, jako kdyby cizozemec byl v tuzemsku nezletilé dítě zanechal (§ 183 nesp. říz.) a pak by soud, opatrovnictví jen prozatím vedoucí, ovšem nebyl ani oprávněn k tak dolekosáhlému opatření, jakým je zbavení otcovské moci. Ježto v tomto směru není stav věci dosti objasněn, nutno dotazem u příslušných cizozemských úřadů zjistiti, zda trvají na opatření okresního soudu v Badenu ze dne 17. listopadu 1923 či zda učiní opatření jiné. Jen v prvním případě bude lze zabývat se otázkou, zdali tu jsou podmínky §§ 177 a 178 obč. zák., a o věci samé rozhodnouti.

Čís. 4270.

Uloženo-li dědici, by byla ve výroční den zůstavitelova úmrtí po každé sloužena zádušní mše, nejde o příkaz, nýbrž o zřízení nadace. Platnost posledního pořízení není závisla na tom, zda odkazy jsou co do rozsahu určité, stačí, jsou-li určitelné. Jest zůstaviti slušnému uvážení církevních úřadů, by samy určily, kolik jest třeba pro sloužení žádaných mší.

(Rozh. ze dne 15. října 1924, R I 619/24.)

V závěti ustanovila zůstavitelka kromě jiných zbožných odkazů, by ve výroční den jejího úmrtí byla po každé sloužena zádušní mše svatá (bod IV. závěti). P o z ů s t a l o s t n í s o u d vyrozuměl o tom univer-